

QUICKSCAN WET NATUURBESCHERMING

RIGTPAD E.O.

TE LENNISHEUVEL

Ecologie

Rapportage quickscan Wet natuurbescherming

Rigtpad e.o. te Lennisheuvel

Opdrachtgever	Pouderoyen Tonnaer Parklaan 21 5261 LR Vught
Rapportnummer	16716.001
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	25 oktober 2021
Vestiging	Brabant Heinz Moormannstraat 1b 5831 AS Boxmeer 088 - 5001600 boxmeer@econsultancy.nl
Opsteller	
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbers een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy aanvaardt op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	4
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
4	OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	6
	4.1 Zorgplicht	6
	4.2 Soortenbescherming	6
	4.3 Gebiedenbescherming	7
	4.4 Houtopstanden	8
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	9
	5.1 Vogels	9
	5.2 Vleermuizen	11
	5.3 Overige zoogdieren	11
	5.4 Reptielen	13
	5.5 Amfibieën	13
	5.6 Vissen	14
	5.7 Ongewervelden	14
	5.8 Vaatplanten	15
6	TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	16
	6.1 Broedvogels	16
	6.2 Vleermuizen	17
	6.3 Eekhoorn	17
	6.4 Steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel	18
	6.5 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën	18
	6.6 Reptielen	18
	6.7 Amfibieën	18
	6.8 Overige soort(groep)en	19
7	TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING	20
	7.1 Natura 2000	20
	7.2 Natuurnetwerk Nederland	21
8	HOUTOPSTANDEN	22
9	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	23

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming
 Bijlage 2 verklarende woordenlijst

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Pouderoyen Tonnaer opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan Wet natuurbescherming aan het Rigtpad e.o. te Lennisheuvel.

De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie en heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie beschermde planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden en houtopstanden die volgens de Wet natuurbescherming zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

Econsultancy heeft al eerder op de onderzoekslocatie een quickscan flora en fauna (rapport 15091804, d.d. 29 april 2016) en een aanvullend ecologisch onderzoek naar steenuil, hazelworm, en kamsalamander (rapport 2190.001, d.d. 16 mei 2018) uitgevoerd.

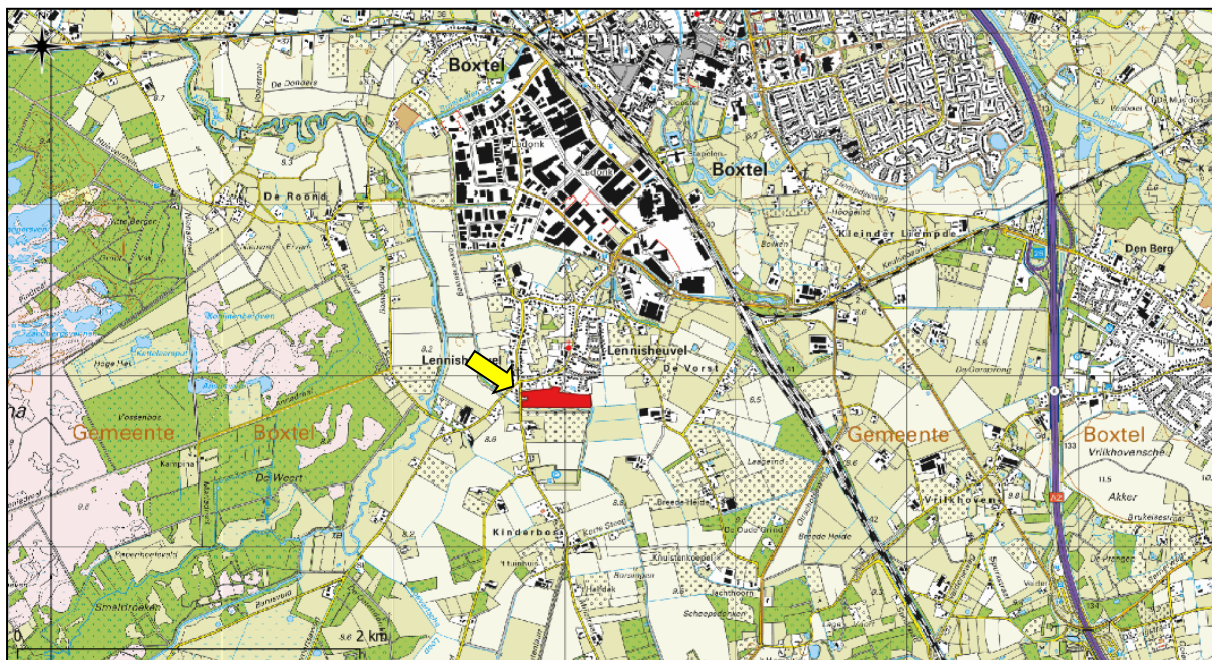
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (± 3 ha) ligt aan de Rigtpad e.o., circa 260 meter ten zuiden van de kern van Lennisheuvel.

Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie X = 149.940, Y = 397.873. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie (rood vlak).

De onderzoekslocatie betreft een aantal onbebouwde percelen, die bestaan uit braakliggend terrein, grasland en een begraasde weide. Tevens bevindt zich aan de oostkant van de onderzoekslocatie een houtwal. Verspreid op de onderzoekslocatie zijn droogstaande greppels te vinden.

Ten noorden en ten westen van de onderzoekslocatie bevindt zich de bebouwde kom van Lennisheuvel. Ten oosten van de onderzoekslocatie liggen agrarische gronden en ten zuiden is een meanderende waterstroom de “Heerenbeekloop” gelegen, met aan de andere zijde een boomkwekerij en een boerenerf met bijhorende opstal.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie (witte stippellijn) en directe omgeving.

Figuur 3. Overzichtsfoto van de onderzoekslocatie. Foto is genomen richting het zuidoosten.

Figuur 4. Overzichtsfoto van de onderzoekslocatie. Foto is genomen richting het westen.

Figuur 5. Overzichtsfoto van de onderzoekslocatie. Foto is genomen richting het westen.

Figuur 6. Houtwal op de oostzijde van de onderzoekslocatie.

Figuur 7. De Heerenbeekloop, grenzend aan de zuidzijde van de onderzoekslocatie.

Figuur 8. Overzichtsfoto van de onderzoekslocatie. Foto is genomen richting het oosten.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens een nieuwbouwwijk ter plaatse van de onderzoekslocatie te realiseren. Ten behoeve hiervan zal het overgebleven grasland worden verwijderd. De “Heerenbeekloop” en bijhorende oeverzone, en de houtwal op het oostelijke deel van de onderzoekslocatie blijven in de huidige staat behouden en vallen ook buiten de nieuwbouwlocatie.

Figuur 9: Schetsontwerp van de plannen op de onderzoekslocatie (Bron: Jansen de Jong projectontwikkeling b.v.).

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 29 september 2021. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Noord-Brabant opgevraagd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan Wet natuurbescherming is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie bestaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 wordt dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of voortplantingsplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstrend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

4.3 Gebiedenbescherming

Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

4.3.1 Natura 2000

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. (artikel 2.7, lid 2).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren.

De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen.

4.4 Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In bijlage 1 (tabel VI) worden de regels nader toegelicht.

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Op basis van deze melding wordt door de provincie beoordeeld of de voorgenomen velling aanvaardbaar is in het kader van natuur- en landschapswaarden. Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Indien bij de voorgenomen ontwikkeling herplantplicht geldt, maar niet voldaan kan worden aan de herplantplicht op de projectlocatie zelf, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden met betrekking tot de herplantplicht bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst vervolgens of voldaan wordt aan de bij de provinciale verordening gestelde regels voor herbeplanting op andere perceelsgronden. Deze regels hebben onder andere betrekking op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de te vellen houtopstand. Tevens kan ontheffing verleend worden van herplantplicht ter plaatse, indien gewerkt wordt via een door het ministerie goedgekeurde gedragscode die gebruikt mag worden door een van de betrokken partijen voor een wijze van vellen en een wijze van herplanten.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat/verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenoemen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

5.1 Vogels

5.1.1 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn in de omgeving van de onderzoekslocatie waarnemingen bekend van onder andere: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en wespdepief. Van deze soorten kunnen de gierzwaluw, huismus en slechtvalk op voorhand worden uitgesloten. Deze soorten broeden enkel in of op bebouwing, wat niet op de onderzoekslocatie aanwezig is

Grote gele kwikstaart

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn er waarnemingen bekend van een grote gele kwikstaart in de nabijheid van de onderzoekslocatie. Deze soort nestelt graag vlak bij stromend water in een nis in een muur of onder een brug of bij boomwortels in oevers. Ze maken ook gebruik van speciale nestkasten. Tevens kan de grote gele kwikstaart in bebouwing nestelen dat in de nabijheid van water staat. De Heerenbeekloop biedt met haar oevers geschikt leef- en foerageergebied. Daarnaast zou de houtwal aan de oostkant van de onderzoekslocatie nestmogelijkheden kunnen bieden. Echter blijft deze houtwal behouden, wordt de Heerenbeekloop en de oeverzone niet aangetast en ontbreekt het op de onderzoekslocatie verder aan geschikte nestmogelijkheden. Derhalve kan overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de grote gele kwikstaart worden uitgesloten.

Steenuil

Naar aanleiding van de eerder uitgevoerde quickscan Wet natuurbescherming (rapport 15091804, d.d. 29 april 2016) is een nader onderzoek gedaan naar de steenuil (rapport 2190.001, d.d. 16 mei 2018). Tijdens dit nader onderzoek zijn twee nestlocaties van de steenuil binnen 300 m van de onderzoekslocatie vastgesteld. Daarnaast is er volgens verspreidingsgegevens van de NDFF een steenuil recent waargenomen op circa 120 m afstand van de onderzoekslocatie. De steenuil heeft een voorkeur voor cultuurlandschappen met allerlei landschapselementen die voor afwisseling zorgen. Meestal broeden steenuilen in speciale nestkasten, schuren en soms in boomholten. Geschikte nestgelegenheden voor de steenuil ontbreken echter op de onderzoekslocatie, maar komen in de directe omgeving van de onderzoekslocatie veelvuldig voor in de vorm van stallen, schuren en nestkasten. De onderzoekslocatie biedt daarnaast wel geschikt foerageergebied voor de steenuil. Negatieve effecten ten aanzien van de steenuil zijn dan ook niet op voorhand uit te sluiten (hoofdstuk 6).

Kerkuil

Naar aanleiding van de eerder uitgevoerde quickscan Wet natuurbescherming (rapport 15091804 d.d. 29 april 2016) is een nader onderzoek gedaan naar de steenuil (rapport 2190.001, d.d. 16 mei 2018). Tijdens dit nader onderzoek zijn er naast nestlocaties van de steenuil ook een nestlocatie van de

kerkuil vastgesteld in de directe omgeving van de onderzoekslocatie. Daarnaast zijn er volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF waarnemingen bekend van de kerkuil op circa 440 meter afstand van de onderzoekslocatie. De kerkuil heeft een voorkeur voor cultuurlandschappen met allerlei landschapselementen die voor afwisseling zorgen. Meestal broeden kerkuilen in speciale nestkasten, schuren en soms in boomholten. De aanwezige bomen konden niet goed worden geïnspecteerd op geschikte boomholtes. De onderzoekslocatie zou door kerkuilen gebruikt kunnen worden als foerageergebied. Ook kan de oeverzone van de Heerenbeekloop dienen als foerageergebied, mits deze onbelicht blijft. Er dient dan ook vast gesteld te worden of er nog steeds nestlocaties van de kerkuil in de nabijheid van de onderzoekslocatie aanwezig zijn, en wat de functie van de onderzoekslocatie is voor eventueel voorkomende kerkuilen. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de kerkuil kan niet worden uitgesloten (hoofdstuk 6).

Ooievaar

De ooievaar broedt op ooievaarspalen en andere menselijke bouwsels, maar soms ook in zelfgemaakte nesten in bomen. Ooievaarspalen en menselijke bouwsels zijn niet aanwezig op de onderzoekslocatie. De nesten van ooievaars zijn groot en zijn samen met andere sporen redelijk eenvoudig waar te nemen. De bomen op en in de omgeving de onderzoekslocatie zijn onderzocht op de aanwezigheid van (solitaire) nesten van ooievaar. Deze zijn niet aangetroffen. Negatieve effecten ten aanzien van ooievaar zijn daarmee uit te sluiten.

Roek

Roeken zijn echte koloniebroeders die nesten maken in de toppen van hoge bomen. De roekenkolonies bevinden zich vaak in vrijstaande, hoge groepen bomen langs snelwegen, treinsporen of kanalen, ook wel in dorpen. In de buurt liggen graslanden waar ze hun voedsel zoeken. De kolonienesten van roek zijn groot en eenvoudig waar te nemen. De bomen op en in de omgeving de onderzoekslocatie zijn onderzocht op de aanwezigheid van grote roekennesten. Deze zijn niet aangetroffen. Negatieve effecten ten aanzien van roek kunnen worden uitgesloten.

Roofvogels en ransuil

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie waarnemingen gedaan van boomvalk, buizerd, havik, sperwer, wespandief en ransuil. Deze soorten zijn allen voor hun nesten afhankelijk van een hoge boomopstand. De hoge bomen op en binnen een afstand van 75 m van de onderzoekslocatie konden vanwege het dichte bladerdek tijdens het veldbezoek niet goed worden onderzocht op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten desbetreffende soorten. De havik en wespandief broeden in het bos, meestal niet in de buurt van mensen. Door het ontbreken van geschikt habitat kan verstoring van havik en wespandief worden uitgesloten. Verstoring ten aanzien van potentieel jaarrond beschermde nesten van boomvalk, buizerd, sperwer en ransuil kan niet worden uitgesloten (hoofdstuk 6).

5.1.2 Overige broedvogels

De beplanting op de onderzoekslocatie biedt nestgelegenheden aan algemene broedvogelsoorten zoals merel, winterkoning en roodborst. Tevens biedt de onderzoekslocatie geschikt habitat voor nestlocaties voor grondbroeders als Kievit, patrijs en fazant. Kievit broedt voornamelijk in kort gras, afwisselend met kale plekken en soorten als patrijs en fazant zoeken doorgaans nestlocaties op terreinen met meer afwisseling en schuilmogelijkheden. Een broedgeval van algemene grondbroedende vogelsoorten op de onderzoekslocatie kunnen niet volledig worden uitgesloten. De nesten van algemene soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Rekening houden met het broedseizoen is voldoende om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen (hoofdstuk 6).

5.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, meervleermuis, bosvleermuis, baardvleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie is geheel onbebouwd, waardoor uitgesloten kan worden dat er verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen aanwezig zijn. De houtwal op oostzijde van de onderzoekslocatie kon tijdens het veldbezoek niet worden onderzocht op loshangend schors of boomholtes. De bomen van de houtwal worden met de voorgenomen ingreep niet gekapt. Verstoring ten aanzien van mogelijke verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kan worden voorkomen (hoofdstuk 6).

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

De woonhuizen grenzend aan de noord- en westzijde van de onderzoekslocatie bevatten open stootvoegen die toegang verlenen tot de spouwmuur. Daarnaast konden de bomen grenzend aan de onderzoekslocatie tijdens het veldbezoek niet goed worden onderzocht op boomholtes, spleten en loshangend schors. Eventuele verblijfplaatsen hierin ondervinden geen negatieve effecten, mits er geen verlichtingstoename ten opzichte van de huidige situatie plaatsvindt, richting deze potentiële verblijfplaatsen en de directe omgeving. Tijdens de werkzaamheden dient er dan ook rekening gehouden te worden met het voorkomen van additionele (bouw)verlichting in de richting van deze potentiële verblijfplaatsen (hoofdstuk 6).

Foerageerhabitat

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen en daarnaast zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen, in de directe omgeving is meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig, in de vorm van tuinen, begraasde weides, kleine bosschages en graslanden.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De Heerenbeekloop aan de zuidzijde van de onderzoekslocatie kan functioneren als vliegroute voor diverse soorten vleermuizen. Verstoring ten aanzien van deze potentiële vliegroute kan worden voorkomen (hoofdstuk 6).

5.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

5.3.1 Streng beschermde soorten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en Broekhuizen et al. (2016) ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren: bever, boommarter, steenmarter, bunzing, wezel, hermelijn, das, edelhert en eekhoorn. Van deze soorten kan het voorkomen van de boommarter en het edelhert worden uitgesloten. Beide hebben

hun leefgebied in de nabijheid van bossen. Geschikt habitat voor deze soorten is op de onderzoekslocatie niet aanwezig.

Bever

Bevers komen voor in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, beken, rivieren en meren. De bever heeft een voorkeur voor rivieren en meren omzoomd door (broek)bossen met bomen als wilg en populier. De aanwezigheid van bossen op de oevers is belangrijk, maar bevers gebruiken ook oevers zonder bos. Aan de zuidzijde van de onderzoekslocatie bevindt zich de Heerenbeekloop. Deze beek biedt mogelijk geschikt leefgebied voor de bever. Echter ontbreekt het aan vegetatie in de beek en zijn er tijdens het veldbezoek geen sporen of burcht in de directe omgeving van de onderzoekslocatie gevonden. Verstoring ten aanzien van de bever kan op worden uitgesloten.

Steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel

De steenmarter maakt gebruik van oude hopen van onder andere konijnen, vossen en dassen, maar ook van hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke, als verblijfplaats. De kleine marterachtigen; bunzing, hermelijn en wezel, maken gebruik van oude hopen van onder andere molken en muizen, maar ook houtwallen, steenhopen en ruimtes onder boomwortels. De bunzing heeft daarnaast een leefgebied in de nabijheid van water. Desbetreffende soorten hebben binnen hun territorium verscheidene verblijfplaatsen. Op de onderzoekslocatie is geen bebouwing of dekking/schuilmogelijkheden aanwezig, waardoor er geen geschikt habitat voor steenmarter, bunzing, hermelijn of wezel aanwezig is. Tevens zijn tijdens het veldbezoek geen sporen zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen. De marters kunnen wel eventuele dekking/schuilmogelijkheid vinden in de houtwal, waar struweel en takkenhopen aanwezig zijn, en deze gebruiken als verbindingroute tussen de Heerenbeekloop en de woonwijk. Tevens kan de Heerenbeekloop door de bunzing worden gebruikt als foerageergebied en migratieroute. Negatieve effecten ten aanzien van steenmarter, bunzing, hermelijn of wezel zijn te voorkomen (hoofdstuk 6).

Das

De das komt volgens de verspreidingsgegevens voor in de omgeving. De houtwal op de onderzoekslocatie is onderzocht op dassensporen en een mogelijke burcht. Deze zijn niet waargenomen. Verder is de onderzoekslocatie door het ontbreken van reliëf en/of schuilmogelijkheden ongeschikt als vaste rust- of voortplantingsplaats door dassen. Tijdens het veldbezoek zijn binnen de onderzoeklocatie geen burchten, graaf-, loop- of eetsporen, latrines en/of wissels aangetroffen die duiden op de aanwezigheid en/of het gebruik van het plangebied door de das. Ook nabij de Heerenbeekloop zijn geen sporen van de das aangetroffen. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de das is niet aan de orde.

Eekhoorn

De onderzoekslocatie vormt matig geschikt habitat voor de eekhoorn. De bomen op de onderzoekslocatie konden niet goed worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de eekhoorn is niet uit te sluiten (hoofdstuk 6).

5.3.2 Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als konijn, egel en diverse soorten muizen. Door de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat hopen van konijnen worden vergraven (zie hoofdstuk 6).

5.4 Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van RAVON (Van Delft *et al.* 2015) zijn binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie hazelworm en levendbarende hagedis waargenomen.

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. De levendbarende hagedis komt voor in open bossen, ruige graslanden en in bermen van (spoor)wegen. Het is een vochtminnende soort die in de genoemde landschapstypen veel wordt aangetroffen op oevers en vochtige terreinen. De hazelworm heeft een voorkeur voor enigszins vochtige, met dichte vegetatie bedekte gebieden. Als schuilplaatsen maakt de hazelworm gebruik van stenen, boomstronken, stukken hout, composthopen, hoge vegetatie of hopen afgevalen bladeren

Op de onderzoekslocatie is de houtwal door de ligging nabij de Heerenbeekloop geschikt habitat voor de hazelworm en de levendbarende hagedis aanwezig. Daarbij is deze soort in de nabijgelegen natuurgebieden de Kampina en de Mortelen waargenomen. De huidige Heerenbeekloop is ruim 10 jaar geleden mede aangelegd om dieren als de hazelworm en de levendbarende hagedis te laten migreren tussen deze natuurgebieden. Echter zullen de Heerenbeekloop met oeverzone en de houtwal behouden blijven. De onderzoekslocatie vormt verder geen geschikt leefgebied voor deze soorten door een gebrek aan beschutting. Desbetreffende soorten kunnen echter wel voorkomen aan de randen van de onderzoekslocatie die grenzen aan de Heerenbeekloop en de houtwal. Verstoring ten aanzien van de hazelworm en de levendbarende hagedis kan niet worden uitgesloten (hoofdstuk 6).

5.5 Amfibieën

Volgens gegevens van de NDFF en RAVON (Van Delft *et al.*, 2015) zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie in de afgelopen 5 jaar de volgende soorten waargenomen: alpenwatersalamander, kamsalamander, vinpootsalamander, heikikker, boomkikker, kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker.

Streng beschermde soorten

Doordat wateroppervlakten als poelen, waterhoudende sloten en plassen op de onderzoekslocatie ontbreken zijn voortplantingsmogelijkheden voor amfibieën op de onderzoekslocatie uitgesloten. Op de onderzoekslocatie bevinden zich wel meerdere greppels die ten tijden van het veldbezoek geen water bevatte. Ten zuiden van de onderzoekslocatie loopt de Heerenbeekloop met een poel in de nabijheid hiervan. De Heerenbeekloop biedt geschikt voortplantingshabitat voor de streng beschermde alpenwatersalamander en de nabijgelegen poel biedt voortplantingshabitat voor de boomkikker en de kamsalamander. De onderzoekslocatie zelf biedt eveneens geschikt migratie- en/of leefgebied voor de alpenwatersalamander, kamsalamander en boomkikker, die kunnen overwinteren aan de nabijgelegen tuinen en de houtwal. Negatieve effecten ten aanzien van deze soorten zijn dan ook niet uit te sluiten (hoofdstuk 6).

De vinpootsalamander wordt in Nederland aangetroffen in heidegebieden en op hogere zandgronden. Als voortplantingswater worden zwakzure vennen, plassen en bospoelen gebruikt. De heikikker heeft een voorkeur voor heide, hoogveen en laagveen, maar ook half natuurlijk grasland, bos en struweel met een hoge grondwaterstand en voldoende poeltjes en vennen met een hoge, dichte vegetatie in de nabijheid. Geschikt habitat voor de vinpootsalamander en de heikikker is op de onderzoekslocatie niet aanwezig. Negatieve effecten ten aanzien van de vinpootsalamander en de heikikker zijn niet te verwachten.

Licht beschermde soorten

Incidenteel kunnen algemene soorten als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander beschutting vinden tussen de begroeiing. Voor de mogelijk incidenteel te verwachten soorten geldt een algehele vrijstelling van de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 6).

5.6 Vissen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de volgende soort voor in het deel van Nederland waar de onderzoekslocatie in is gelegen: grote modderkruiper.

De grote modderkruiper prefereert ondiepe wateren met een dikke modderlaag en een uitbundige waterplantengroei. De soort heeft een voorkeur voor verlandende wateren in laag dynamische overstromingsvlakten en moerasgebieden. In Nederland ligt een aanzienlijk deel van het leefgebied in de sloten van ingepolderde voormalige overstromingsvlakten. De Heerenbeekloop aan de zuidzijde van de onderzoekslocatie biedt matig geschikt leefgebied voor de grote modderkruiper. De mogelijke vaste rust- en voortplantingsplaatsen worden niet aangetast omdat de beek en oeverzone behouden blijft. Door de voorgenomen werkzaamheden zullen geen negatieve gevolgen ontstaan ten aanzien van de grote modderkruiper.

5.7 Ongewervelden

Libellen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn in de omgeving van de onderzoekslocatie waarnemingen bekend van de streng beschermde gevlekte witsnuitlibel, beekrombout, bosbeekjuffer en kempense heidelibel. De gevlekte witsnuitlibel en de kempense heidelibel leven nabij laagveenmoerassen, vegetatierijke vennen en duinplassen, en ondiepe moerassen en brede verlandingszones van vennen en plassen. De bosbeekjuffer heeft een habitat bij beschaduwde, koele en zuurstofrijk bosbeken met een grote variatie in stroomsnelheid. De beekrombout heeft zijn habitat nabij grotere beken en kleine rivieren. Soms ook in grote rivieren en in kanalen. Dergelijke habitattypen zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig. Daarnaast blijft de Heerenbeekloop met bijbehorende oeverzone, welke geschikt leefgebied biedt voor de beekrombout, behouden. Negatieve effecten ten aanzien van een beschermde libellensoort zijn bij de voorgenomen plannen dan ook niet aan de orde.

Vlinders

Beschermde vlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan specifieke waardplanten. Geschikte waardplanten voor beschermde vlindersoorten als grote vos (iep, zoete kers, sommige wilgensoorten), grote weerschijnvlinder (boswilg, soms grauwe wilg), kleine ijsvogelvlinder (kamperfoelie), gentiaanblauwtje (klokjesgentiaan) en iepenpage (iep) zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig. Het is daarmee uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van deze beschermde vlindersoorten.

Op de onderzoekslocatie is echter wel een hoge dichtheid aan smalle weegbree waargenomen. Smalle weegbree dient als waardplant voor de veldparelmoervlinder, die voorkomt in gebieden waar de smalle weegbree in hoge dichtheden groeit. Smalle weegbree is echter een zeer algemene plant. Hierdoor zal de waardplant niet verloren gaan en zullen er genoeg alternatieve waardplanten te vinden zijn op de oevers van de Heerenbeekloop, de boomkwekerij en de graslanden in de directe omgeving van de onderzoekslocatie. Tevens bevat de houtwal op de onderzoekslocatie verjonging van zomereik wat een geschikte waardplant is voor de bruine eikenpage. Deze eiken worden met de

voorgenomen ingreep niet aangetast. De voorgenomen ingreep zal geen negatieve invloed hebben op de gunstige staat van instandhouding van de veldparelmoervlinder en de bruine eikenpage.

Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoren, zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

5.8 Vaatplanten

Aangezien de locatie geheel bestaat uit beheerd agrarisch perceel, grasland en begraasde weide is het niet te verwachten dat er beschermde of zeldzame plantensoorten op de locatie te vinden zijn. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten waargenomen. Negatieve effecten op beschermende vaatplanten door de voorgenomen ingreep zijn hierdoor op voorhand uit te sluiten.

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit soortbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming optreden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgetraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van ontheffingen.

6.1 Broedvogels

6.1.1 Jaarrond beschermde broedvogels

Steenuil en kerkuil

De steenuil en de kerkuil en hun leefgebied zijn beschermd volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. De soort staat tevens vermeld in de EU-vogelrichtlijn. De steenuil staat als kwetsbaar vermeld op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels (2017) en vallen onder categorie 1 en 3 van beschermde broedvogelnesten: Nesten die behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- of voortplantingsplaats. De nesten van steenuilen en kerkuilen zijn het hele jaar beschermd. Hierbij moet ook rekening worden gehouden met de functionele leefomgeving rondom het nest. Om vast te stellen of op de onderzoekslocatie of in de directe omgeving van de onderzoekslocatie een essentiële functie van steenuil en/of kerkuil aanwezig is, dient een nader onderzoek uitgevoerd te worden tijdens het broedseizoen van desbetreffende soorten. Op basis van deze resultaten kan een analyse worden gedaan om eventuele afname van het leefgebied in kaart te brengen. Indien een essentiële functie van steenuil en/of kerkuil aanwezig is, dienen de te nemen maatregelen vastgelegd te worden in een activiteitenplan. Het activiteitenplan kan dan ter goedkeuring worden voorgelegd bij Provincie Noord-Brabant, middels een ontheffingsaanvraag.

Roofvogels, ransuil, ooievaar en roek

Nesten van boomvalk, buizerd, havik, wespandief, ransuil, ooievaar en roek zijn jaarrond beschermd. Bij aanwezigheid van nestplaatsen van de betreffende soorten op en/of binnen verstoringsafstand van 75 meter van de onderzoekslocatie zal de voorgenomen ingreep kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Voorafgaand aan de werkzaamheden zal vastgesteld moeten worden of er in de bomen binnen circa 75 meter nesten van boomvalk, buizerd, havik, sperwer, ransuil of roek aanwezig zijn. Een dergelijke nestinspectie vindt plaats in het bladerloze seizoen, globaal tussen december en februari of voor de start van de werkzaamheden. Bij het aantreffen van een potentieel jaarrond beschermd nest is er sprake van aanvullend onderzoek, variërend tussen de 2 en 4 veldbezoeken binnen de broedperiode van de desbetreffende soort. De onderzoeksresultaten kunnen leiden tot het wijzigen van de werkwijze en in sommige gevallen een ontheffingsprocedure.

6.1.2 Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Het is verboden nesten te verstoren, beschadigen, vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten van algemene broedvogels mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen. Indien werk-

zaamheden niet buiten het broedseizoen kunnen plaatsvinden, dient voorafgaande aan de werkzaamheden een broedvogelinspectie uitgevoerd te worden door een ter zake kundige.

6.2 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De bomen in de houtwal op de onderzoekslocatie konden tijdens het veldbezoek niet goed geïnspecteerd worden op boomholten, spleten en loshangend schors. Echter zullen deze bomen tijdens de voorgenomen werkzaamheden niet worden aangetast. Ten aanzien van mogelijke verblijfplaatsen in deze bomen kunnen overtredingen van de Wet natuurbescherming worden voorkomen door additionele (bouw)verlichting in de richting van potentiële verblijfplaatsen in de bomen te voorkomen. Door het treffen van deze maatregel zal de functionaliteit van een vaste rust- of voortplantingsplaats behouden moeten worden en zal schade aan individuen moeten worden voorkomen. Indien verstoring door een toenamen van verlichting dreigt zal, zal een verlichtingsplan in samenwerking met een ter zake deskundige worden opgesteld om verstoring door verlichting te voorkomen.

Verblijfplaatsen buiten onderzoekslocatie

Ten aanzien van mogelijke verblijfplaatsen in de bebouwing grenzend aan de noord- en westzijde van de onderzoekslocatie, kunnen overtredingen van de Wet natuurbescherming worden voorkomen, door additionele (bouw)verlichting in de richting van potentiële verblijfplaatsen in aangrenzende bebouwing en bomen te voorkomen. Door het treffen van deze maatregel zal de functionaliteit van een vaste rust- of voortplantingsplaats behouden moeten worden en zal schade aan individuen moeten worden voorkomen. Indien verstoring door een toename van verlichting dreigt, zal een verlichtingsplan in samenwerking met een ter zake deskundige worden opgesteld om verstoring door verlichting te voorkomen.

Vliegroute

Gelet op de Heerenbeekloop als potentiële als vliegroute, is bij de voorgenomen plannen, overtreding van de Wet natuurbescherming te vermijden als mogelijke vliegroute functioneel en duurzaam behouden blijft. Hierbij dient rekening gehouden te worden met het voorkomen van een toename in verlichting, in de richting van de Heerenbeekloop.

6.3 Eekhoorn

In de bomen op de onderzoekslocatie is aanwezigheid van voortplantings- en winternesten van de eekhoorn niet op voorhand uit te sluiten. Artikel 3.10 lid 1 van de Wet natuurbescherming (het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen; het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of vernielen) is van toepassing. De hoge bomen op en rond de onderzoekslocatie konden door het dichte bladerdek niet goed worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten, zodat de aanwezigheid van een vaste rust- of voortplantingsplaats van de eekhoorn niet kan worden uitgesloten. Er zal middels een veldbezoek in de bladerloze periode meer duidelijkheid moeten worden verkregen over de aanwezigheid van eekhoornnesten. Indien blijkt dat er op of in de directe omgeving van de onderzoekslocatie een eekhoornnest aanwezig is, zal verstoring door de voorgenomen plannen mogelijk niet uitgesloten kunnen worden.

6.4 Steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel

Voor steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Het is conform artikel 3.10 lid 1a verboden deze soorten opzettelijk te doden of te vangen. Conform artikel 3.10 lid 1b is het verboden om de vaste voortplantings- of rustplaatsen van deze soorten opzettelijk te beschadigen of vernielen. Tevens mag een verstoring van deze soort niet leiden tot het verlaten van een vaste rust- of verblijfplaats, waardoor indirect alsnog artikel 3.10 lid 1b wordt overtreden. De houtwal met ondergroei en struweel op het oosten en de Heerenbeekloop ten zuiden van de onderzoekslocatie bieden geschikt habitat voor de steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel. Verstoring ten aanzien van deze marterachtigen kan worden voorkomen als de houtwal en waterloop niet worden aangetast en dus kunnen blijven fungeren als verbindingszone, foerageergebied en migratieroute.

6.5 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en als het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen. Worden er tijdens de werkzaamheden toch nog individuen aangetroffen, dan dienen deze buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden verplaatst te worden.

6.6 Reptielen

Hazelworm en levendbarende hagedis

De hazelworm en levendbarende hagedis zijn nationaal beschermde soorten, opgenomen in de Wet natuurbescherming onder artikel 3.10. Het is conform artikel 3.10 lid 1a verboden deze soorten opzettelijk te doden of te vangen. Conform artikel 3.10 lid 1b is het verboden om de vaste voortplantings- of rustplaatsen van deze soorten opzettelijk te beschadigen of vernielen. Tevens mag een verstoring van deze soort niet leiden tot het verlaten van een vaste rust- of verblijfplaats, waardoor indirect alsnog artikel 3.10 lid 1b wordt overtreden. Indien er werkzaamheden als het verwijderen van boomstronken en bodem bedekkende vegetatie plaatsvinden, waarbij een (potentiële) schuilplaatsen of leefgebied verloren gaat dient er een aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden om de functie van de onderzoekslocatie voor de hazelworm en levendbarende hagedis vast te stellen. Het aanvullend onderzoek dient plaats te vinden conform het "Soortinventarisatieprotocol in het kader van de Wet natuurbescherming" (Netwerk Groene Bureaus, 2017). Indien de hazelworm en levendbarende hagedis worden aangetroffen, dienen maatregelen getroffen te worden. Deze maatregelen, omschreven in een activiteitenplan, dienen vervolgens ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de provincie Noord-Brabant, middels een ontheffingsaanvraag.

6.7 Amfibieën

Alpenwatersalamander, kamsalamander en boomkikker

De kamsalamander en boomkikker zijn Europees beschermde soorten, ondergebracht in de Wet natuurbescherming onder artikel 3.5. Het is hiermee verboden deze soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen (artikel 3.5 lid 1), opzettelijk te verstoren (artikel 3.5 lid 2) en de voortplantings- of rustplaatsen van deze soorten te beschadigen of te vernielen (artikel 3.5

lid 4). De Alpenwatersalamander is een nationaal beschermde soort, opgenomen in de Wet natuurbescherming onder artikel 3.10. Het is conform artikel 3.10 lid 1a verboden deze soorten opzettelijk te doden of te vangen. Conform artikel 3.10 lid 1b is het verboden om de vaste voortplantings- of rustplaatsen van deze soorten opzettelijk te beschadigen of vernielen.

Door de voorgenomen werkzaamheden wordt mogelijk migratie/landhabitat van de alpenwatersalamander, kamsalamander en boomkikker vernietigd en/of verstoord. Indien er werkzaamheden aan de wateren of potentiële schuilplaatsen (boomstronken of bodem bedekkende vegetatie) plaatsvinden, dient een aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden om de functie van de onderzoekslocatie voor de alpenwatersalamander, kamsalamander en boomkikker vast te stellen. Het aanvullend onderzoek dient plaats te vinden conform het “Soortinventarisatieprotocol in het kader van de Wet natuurbescherming” (Netwerk Groene Bureaus, 2017). Indien de alpenwatersalamander, kamsalamander of boomkikker wordt aangetroffen, dienen maatregelen getroffen te worden. Deze maatregelen, omschreven in een activiteitenplan, dienen vervolgens ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de provincie Noord-Brabant, middels een ontheffingsaanvraag.

6.8 Overige soort(groep)en

Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

7 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen, op vanuit de Wet natuurbescherming aangewezen beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

7.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, 'Kampina en Oisterwijkse Vennen', bevindt zich op circa 630 m afstand ten westen van de onderzoekslocatie (zie figuur 9).

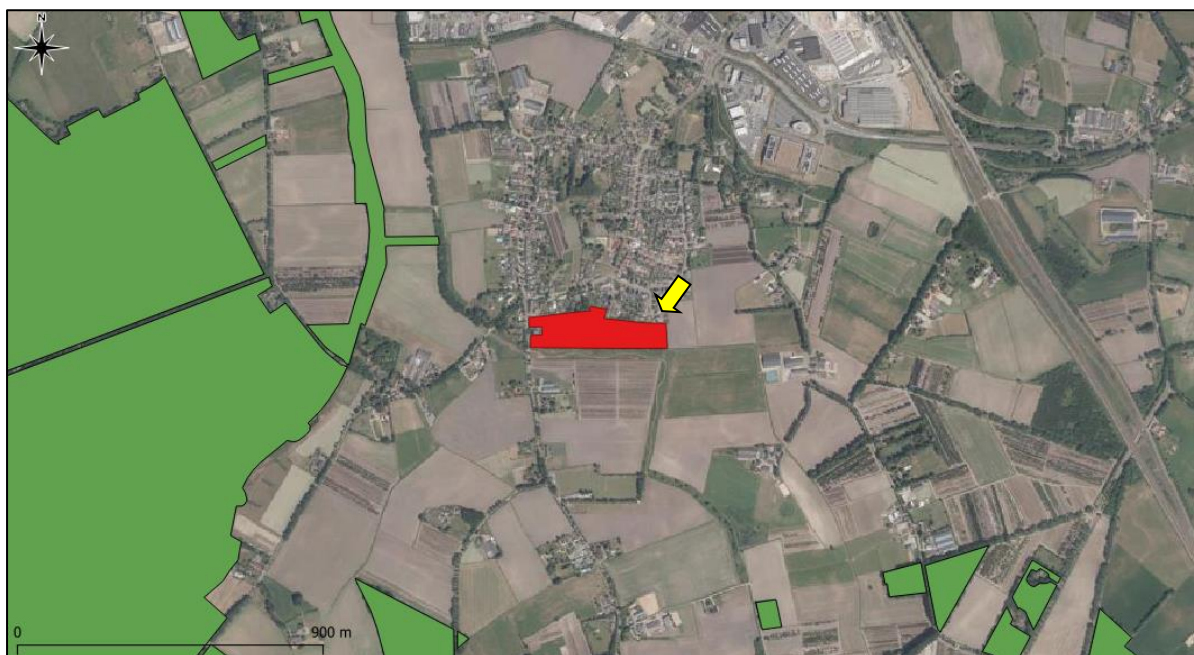

Figuur 10. Ligging onderzoekslocatie (rood vlak) ten opzichte van Natura 2000 (licht groen vlak).

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect. Externe effecten als gevolg van licht, trilling en geluid door de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie, zijn gezien de afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet te verwachten. Externe effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie zijn vanwege de omvang van de ontwikkeling en de afstand tot het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied (632 m) op voorhand niet uit te sluiten. Vervolgonderzoek in het kader van de gebiedsbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van stikstof wordt noodzakelijk geacht. Dit kan in eerste instantie worden onderzocht middels een modelberekening (AERIUS - calculator).

7.2 Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk. Het meest nabijgelegen gebied bevindt zich circa 485 m ten westen van de onderzoekslocatie. In figuur 10 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 11. Ligging onderzoekslocatie (rood vlak) ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland (groen vlak).

Initiatiefnemers van ingrepen binnen of in de directe nabijheid van het Natuurnetwerk Nederland dienen in Noord-Brabant de effecten van de ingreep op de wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuurnetwerk te onderzoeken. Gezien de afstand van de onderzoekslocatie tot het dichtstbijzijnde deel van het Natuurnetwerk en de aard van de voorgenomen ingreep zullen de wezenlijke waarden en kenmerken ten opzichte van de oorspronkelijke situatie niet veranderen. Vervolgonderzoek in het kader van het Natuurnetwerk Nederland wordt, gezien de ligging ten opzichte van de onderzoekslocatie en de aard van de ingreep niet noodzakelijk geacht.

8 HOUTOPSTANDEN

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij gedeputeerde staten. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht conform artikel 4.2 en artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. Verder wordt beschreven of er vervolgmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

De bomen op de onderzoekslocatie vallen niet onder de definitie houtopstanden als bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming. De houtopstand op de onderzoekslocatie is gelegen binnen de bij besluit van gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom. Tevens zullen er tijdens de voorgenomen ingreep geen bomen worden gekapt. Voor deze houtopstand geldt daarom geen meldingsplicht en herplantplicht.

9 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van Pouderoyen Tonnaer een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd aan de Rigtpad e.o. te Lennisheuvel.

De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten, gebieden of houtopstanden aanwezig zijn die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

De initiatiefnemer is voornemens een nieuwbouwwijk ter plaatse van de onderzoeklocatie te realiseren. Ten behoeve hiervan zal het overgebleven grasland worden verwijderd. De “Heerenbeekloop” en bijhorende oeverzone, en de houtwal op het oostelijke deel van de onderzoekslocatie blijven in de huidige staat behouden en vallen ook buiten de nieuwbouwlocatie.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel I. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel I. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren of een broedvogelinspectie voorafgaand aan de werkzaamheden
	jaarrond beschermd	ja	mogelijk	ja	mogelijk	nader onderzoek naar steenuil en kerkuil met mogelijk activiteitenplan en ontheffingsaanvraag voor steenuil tot gevolg inspectie naar nesten van roofvogels en ransuil in het bladerloze seizoen of voorafgaand aan de start van de werkzaamheden
Vleermuizen	Verblijfplaatsen op onderzoekslocatie	omgeving	ja	ja	mogelijk	inspectie naar boomholten, spleten en loshangend schors
	Verblijfplaatsen buiten onderzoekslocatie	ja	mogelijk	nee	nee	voorkomen van additionele (bouw)verlichting in de richting van nabijgelegen verblijfplaatsen in de woningen ten noorden van de onderzoekslocatie
	foerageergebied	matig	nee	nee	nee	voldoende uitwijkmogelijkheden naar alternatief foerageergebied
	vliegroutes	omgeving	mogelijk	nee	nee	voorkomen van additionele (bouw)verlichting in de richting van de Heerenbeekloop
Grondgebonden zoogdieren	algemeen	ja	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van konijnen, egels en diverse muizen
	eekhoorn	omgeving	ja	ja	mogelijk	inspectie in het bladerloze seizoen naar eekhoornnesten

Soortgroep		Geslacht habitat	Ingrep verstrend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
	steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel	ja	mogelijk	nee	nee	behouden van houtwal op het oosten van de onderzoekslocatie en waterloop ten zuiden van de onderzoekslocatie
Amfibieën	algemeen	matig	ja	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander
	alpenwatersalamander, kamsalamander en boomkikker	matig	mogelijk	ja	mogelijk	nader onderzoek naar alpenwatersalamander, kamsalamander en boomkikker
Reptielen	hazelworm, levendbarende hagedis	matig	mogelijk	ja	mogelijk	nader onderzoek naar hazelworm en levendbarende hagedis
Vissen		omgeving	nee	nee	nee	-
Libellen en vlinders		ja	ja	nee	nee	voldoende uitwijkmogelijkheden naar alternatieven waardplanten voor de veldparelmoervlinder in de omgeving
Overige ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	nee	-
Gebiedsbescherming		Gebied aanwezig	Ingrep verstrend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000		630 m	mogelijk	mogelijk	mogelijk	modelberekening naar stikstofdepositie
Natuurnetwerk Nederland		485 m	nee	nee	nee	-
Houtopstanden		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

Conclusie

Op basis van onderhavige quickscan Wet natuurbescherming dient voor uitvoering van de voorgenomen plannen middels nader onderzoek meer informatie te worden verkregen over de essentiële functie van de onderzoekslocatie ten aanzien van steenuil, kerkuil, hazelworm, levendbarende hagedis, alpenwatersalamander, kamsalamander, boomkikker en dient er een inspectie naar jaarrond beschermde nesten van roofvogels en ransuil en naar nesten van eekhoorn uitgevoerd te worden.

Ten aanzien van verstoring van beschermde en algemene broedvogels kunnen overtredingen worden voorkomen door te werken buiten het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Indien de werkzaamheden toch binnen het broedseizoen uitgevoerd worden, zal voorafgaand hieraan door een ter zakenkundig ecoloog geïnspecteerd moeten worden of er broedgevallen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn. Een inspectie naar jaarrond beschermde nesten vind plaats in het bladerloze seizoen, globaal tussen december en februari.

Met betrekking tot mogelijke verblijfplaatsen en vliegroute(s) van vleermuizen in de bebouwing en bomen aan de noord- en oostzijde van de onderzoekslocatie en de Heerenbeekloop aan de zuidzijde van de onderzoekslocatie kunnen overtredingen van de Wet natuurbescherming worden voorkomen door additionele (bouw)verlichting richting de omliggende bebouwing bomen te voorkomen. Indien verstoring door een toename in verlichting dreigt, zal een verlichtingsplan in samenwerking met een ter zake deskundige worden opgesteld om verstoring door verlichting te voorkomen.

Ten aanzien van steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel kan verstoring worden voorkomen als de houtwal met struweel op het oosten van de onderzoekslocatie en de Heerenbeekloop ten zuiden van de onderzoekslocatie niet worden aangetast.

Voor beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn overtredingen ten aanzien van de Wet natuurbescherming wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, het ontbreken van sporen, op basis van de verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieve en/of gezien de aard van de ingreep niet aan de orde. Ten aanzien van algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën is het in het kader van de zorgplicht noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient te worden gedaan om het doden van individuen te voorkomen.

Er dient een modelberekening gedaan te worden naar de stikstofdepositie ten opzichte van het nabijgelegen Natura 2000-gebied, 'Kampina en Oisterwijkse Vennen'. Met betrekking tot het Natuurnetwerk Nederland en houtopstanden worden bij de voorgenomen werkzaamheden geen bezwaren voorzien in de uitvoering van de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J., Canters, K. & Buys, J. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

BIJ12 (2017c). Kennisdocument steenuil. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-019-Kennisdocument-Steenuil-1.0.pdf>.

BIJ12 (2017d). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>.

Limpens H. & Regelink J. (2017). Vleermuizen en planologie. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (z.d.). Natura 2000 gebieden. Geraadpleegd op 25 oktober 2021 van <https://www.natura2000.nl/gebieden>.

Nationale Database Flora en Fauna (z.d.). Uitvoerportaal; zoekgebied Lennisheuvel, periode 2016-2021. NDFF. Geraadpleegd op 25 oktober 2021 van <https://ndff-ecogrid.nl>.

Sovon (z.d.). Soortenoverzicht. Geraadpleegd op 25 oktober 2021 van <https://stats.sovon.nl/stats/soorten>.

Verspreidingsatlas (z.d.). NDFF Verspreidingsatlas. Geraadpleegd op 25 oktober 2021 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.

Vleermuisvakbureau Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021. Opgehaald van <https://netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol>.

Wet natuurbescherming (2015, 16 december). Opgehaald van: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-02-17>.

Provinciale bronnen

www.brabant.nl (NNN en beschermde gebieden in Noord-Brabant)

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
a)	dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
b)	indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
c)	voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovlinder, boszandoog, donker pimpernelblauwtje, grote vuurvlinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimpernelblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrondbout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, heldenbok, juchtleerkever, oeveraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn

Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihals, duinpieper, dwergmeeuw, dwergster, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groenling, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilvereiger, havik, heggenmus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmis, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilvereiger, kleinste waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekeltzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpheusspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangenarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tijftaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespandief, wielewaal, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangster, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw
--------	---

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om: 1. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. 2. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. 3. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhert, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	vlinders	aardbeivlinder, bosparelmoevlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpernelblauwtje, duinparelmoevlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoevlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavvlinder, pimpernelblauwtje, sleedoornpage, spiegel dikkopje, veenbesblauwtje, veenbosparelmoevlinder, veenhooibeestje, veldparelmoevlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert
Planten		akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, bekierde ogentroost, berggamander, bergnachtorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenorischis, dregs, echte gamander, franjegentiaan, geelgroene wespenorchis, geplooid vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiszanger, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseneer, stijve wolfsmelk, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruip-tijm, lange zonnedaauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboompje, rozenkransje, ruw pazelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: - Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; - Houtopstanden op erven of in tuinen; - Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; - Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; - Kweekgoed; - Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; - het dunnen van een houtopstand; - uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: - ten minste eens per tien jaar worden geoogst; - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	- Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. - Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.
Artikel 4.3 lid 1 en 2	Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.
Artikel 4.4 lid 1	De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op: het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer
Artikel 4.5	Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.

